

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

**Zvýšení efektivity vymáhání daňových nedoplatků ve
vybraném regionu České republiky**

Eva Henzlová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá návrhem opatření pro zefektivnění vymáhání daňových nedoplatků. Jako region bylo zvoleno město Beroun ve Středočeském kraji.

V teoretické části práce je uvedena historie vybírání daní. Je zde podrobněji vysvětlen pojem daň, popsán průběh daňové kontroly a podmínky odpisu daňových nedoplatků.

V praktické části je charakterizován berounský region a ve spolupráci s finančním úřadem Beroun popsán průběh a příklady z praxe vymáhání daňových nedoplatků na dani z nabytí nemovitých věcí a dani z přidané hodnoty. V neposlední řadě jsou uvedena opatření, která by při uvedení do praxe mohla vést ke zvýšení vymožené částky na daňových nedoplatcích a k zefektivnění vymáhání těchto nedoplatků.

Klíčová slova: daň, daňový nedoplatek, dlužník, finanční úřad, vymáhání daňových nedoplatků

1. Cíl práce a metodika

1.1. Cíle práce

Hlavním cílem je vytvořit návrh opatření, který povede k zefektivnění procesu při vymáhání daňových nedoplatků ve vybraném regionu České republiky. Dílčím cílem je popsání průběhu daňové kontroly a podmínky odpisu daňových nedoplatků z pohledu Finančního úřadu v Berouně.

1.2. Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části práce jsou zobrazeny základní informace z odborné literatury týkající se zaměření celé práce. Poté je na základě této části práce sestavena praktická část, kde jsou zobrazena data získaná sběrem informací v daném regionu. Získané údaje jsou podrobeny analýze a následně jsou navržena opatření, která mají potenciál umožnit při zavedení do praxe, zvýšení efektivity procesu při vymáhání daňových nedoplatků vůči finančnímu úřadu ve vybraném regionu

2. Vlastní zpracování

Královské město Beroun se nachází na soutoku dvou řek - Berounky a Litavky asi 30 Km na jihozápad od hlavního města Prahy. Po dokončení výstavby dálnice D5 v 80. letech se region postupně stává příměstskou oblastí Prahy, kam velice často obyvatelé Berouna a přilehlých vesnic dojíždějí za prací.

Berounský region zaujímá přední postavení jako nejméně nedoplatkový region České republiky. V roce 2011 se dokonce umístil na prvním místě v úspěšnosti vymáhání daňových nedoplatků.

Postup vymáhání nedoplatků na daních v berounském regionu má několik fází. První fáze je upozornění (telefonicky, e-mailem, doporučeným dopisem či zasláním textové zprávy). Jestliže finanční úřad dlužníkovi zaslal výzvu poštou a dlužník do patnáctidenní lhůty od doručení, která byla stanovena správcem daně v berounském regionu, daňový závazek nezaplatí a ani se nepokusí vytvořit opatření, která by vedla k uhrazení dluhu, přistoupí správce daně ke druhé fázi – samotnému vymáhání daňového nedoplatku. Správce daně vymáhá nedoplatek daňovou exekucí či zajistí vymáhání dluhu pomocí soudu, soudního exekutora, eventuálně jej uplatní v insolvenčním řízení nebo jej zařadí do veřejné dražby.

V situaci, kdy na nemovitost bylo uvaleno zástavní právo a dlužník neuhradil svůj závazek řádně a ve stanovené lhůtě, může Finanční úřad v Berouně přejít ke zpeněžení zástavy prostřednictvím prodeje ve veřejné dražbě či exekutorským prodejem. Vyvolávací cena dražené nemovitosti je ve výši dvou třetin ceny odhadní.

Příklad

Dlužník, který je vlastníkem rodinného domu, jehož kupní cena činí 5 milionů korun, má vůči správci daně evidován daňový závazek ve výši 3,9 milionů korun. Svůj závazek neuhradil a finanční úřad uvalil na jeho nemovitost zástavní právo. Dlužník i přesto svůj dluh nevyrovnal a správce daně postoupil tuto nemovitost do veřejné dražby. Odhadce ocenil nemovitost na 4,3 milionů korun, vyvolávací cena domu bude začínat na 2,838 milionů korun.

Nedoplatky, které jsou určeny za nedobytné, nezanikají odpisem. Po vykonání odpisu daňového nedoplatku pro nedobytnost finanční úřad dále přezkoumává majetkové poměry dlužníka. Zjistí-li, že subjekt nabyt majetek, který je možné vymáhat na uhrazení dluhu, správce daně opět obnoví vymáhání daňového nedoplatku.

Příklad

Finanční úřad od února roku 2003 eviduje vůči dlužníkovi pohledávku ve výši 22 000 Kč. Správce daně vydal rozhodnutí o nedobytnosti daňového nedoplatku, kde svůj záměr musel řádně odůvodnit. Příčinou k vydání rozhodnutí byly v tomto případě majetkové poměry dlužníka. Vzhledem k tomu, že výše uvedený případ se stal v době platnosti zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, správce daně mohl vymáhat nedoplatek po dobu šesti let po roce, v kterém se nedoplatek stal splatným, tedy až do 1. 1. 2010.

V roce 2008 finanční úřad zjistil, že dlužník v dědickém řízení zdědil osobní automobil. Správce daně obnoví s dlužníkem vymáhací řízení. Jestliže dlužník neuhradí svůj

daňový závazek, který je navýšený o úroky z prodlení, správce daně vůz exekučně zabaví a prodá ho ve veřejně dražbě. Výtěžek z této dražby bude poukázán k uhrazení závazku vůči finančnímu úřadu a v případě, že by z prodeje po uhrazení nedoplatku zbyly volné peněžní prostředky, náleží dlužníkovi.

Daňová exekuce přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb je neúčinnějším prostředkem, ačkoliv jeho efektivita je obzvláště v posledních letech ovlivněna nízkým stavem volných peněžních prostředků na účtech daňových subjektů. Tímto exekučním prostředkem není možné postihnout peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech u bank v případě, kdy daňový dlužník není majitel účtu, na němž jsou uloženy finanční prostředky, např. z podnikatelské činnosti.

Jednou z možností řešení by bylo tento druh závazku neprekluzovat. Finanční úřad Beroun má bohaté zkušenosti s případy, kdy podnikatel (daňový dlužník) záměrně převedl všechn svůj movitý i nemovitý majetek ještě před začátkem vymáhání daňového nedoplatku na někoho z blízkých a sám v době exekuce vlastnil pouze vysoce likvidní majetek. Správce daně tedy neměl co zabavit a dlužníkovi jeho majetek zůstal. Po uplynutí doby určené k vymáhání jeho dluhu (6 let), převedl majetek zpět na své jméno a finančnímu úřadu zanikl nárok vymáhat tento daňový závazek.

3. Výsledky

Finanční úřad v Berouně je jedním z neúspěšnějších ve Středočeském kraji ve vymáhání nedoplatků na daních.

Z hlediska České republiky je ale jeho úspěšnost daleko nižší. Jako jedna z eventualit jak zvýšit vymáhanou částku daňových nedoplatků by bylo zřízení zákazu pro dlužníka nakládání se svým majetkem.

Další možností by byla povinnost všech zdravotních pojišťoven hlásit správci daně skutečnost, že dlužník změnil pracovní místo a to do deseti pracovních dnů ode dne změny. Finanční úřad je velmi často při vymáhání nedoplatků prostřednictvím srážek ze mzdy omezen tím, že dlužník změní pracovní místo a než se tato informace dostane k finančnímu úřadu, který následně uvalí exekuci na jeho mzdu, uběhne zbytečně dlouhá doba, kterou dlužník může využít ve svůj prospěch.

Další způsob jak zvýšit vymáhanou částku daňových nedoplatků je navýšení počtu zaměstnanců na vymáhacím a kontrolním oddělení na finančním úřadě v Berouně, které by vedlo ke zvýšení počtu provedených kontrol u daňových subjektů. V současné době nemá

finanční úřad dostatečný počet pracovníků, kteří by tyto kontroly vykonávali u více daňových subjektů.

4. Závěr

Podáním daňového přiznání a uhrazením daňové povinnosti často daňové řízení nekončí.

Práce se zabývá vytvořením návrhu na zefektivnění vymáhání daňových nedoplatků v Berounském regionu. Jedná se především o vymáhání daně z přidané hodnoty, u které finanční úřad eviduje každoročně nejvyšší nedoplatky a dále o vymáhání daně z nabytí nemovitých věcí, kde se správce daně potýká s problémem, že se subjekt stane vlastníkem nemovitosti a nepodá daňové přiznání. Finanční úřad kromě daňové kontroly nemá příliš možnost, jak tuto skutečnost zjistit a zahájit s dlužníkem řízení.

V současné době finanční úřad provádí daňové kontroly jen v případě, kdy subjekt svým jednáním vzbuzuje u správce daně nedůvěru.

Průběh vymáhání daňových nedoplatků je u obou druhů daní stejný, liší se pouze zvolený přístup vymáhání a to dle výše dluhu a finanční situace dlužníka.

Stát neustále vydává novelizace daňových zákonů, které si kladou za cíl snížit daňové nedoplatky a navýšit částku vymáhaných daňových nedoplatků. Jednou z nevýznamnějších změn v posledních letech je nabytí účinnosti zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád k 1. 1. 2011, který podstatným způsobem přetvořil zákonný rámec daňového řízení a s tím související proces vymáhacího řízení.

5. Seznam použitých zdrojů

GROSSOVÁ, Marie. *Finanční právo se zaměřením na daňové právo*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008. 177 s. Právo. ISBN 978-80-87071-77-9.

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 525 s. ISBN 978-80-7380-155-7.

KOBÍK, Jaroslav *Správa daní a poplatků s komentářem: komplexní pohled na problémy správy daní*. Olomouc: ANAG, [2001]- DANĚ

Zakony.centrum.cz.[online] [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z:<http://zakony.centrum.cz/danovy-rad>

Peníze.cz. DLOUHÁ, Petra. [online]. 4. 2. 2015 [cit. 5. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/exekuce/280859-nezabavitelne-minimum-2014-kalkulacka-ktera-spocita-kam-uz-exekutor-nemuze#nezMin>

Ekonomikon.cz. [online]. 8. 7. 2014 [cit. 20. 10. 2014]. Dostupné z: <http://www.ekonomikon.cz/ucto/danova-soustava>.